

VCOV FEDERATIE OOST-VLAANDEREN
PRESENTEERT:
VERSLAGBOEK

DONDERDAG 15 maart 2007

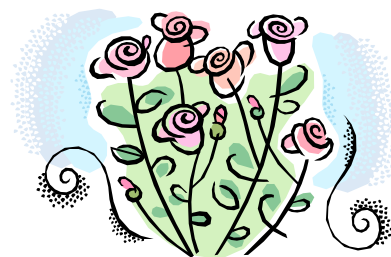
Een ouderplatform is een plaats waar ouders
elkaar ontmoeten
van gedachten wisselen
elkaar ideeën aanreiken

INLEIDING

Zoals beloofd vinden jullie hieronder eindelijk het verslag van de zesde editie van het Ouderplatform in Oost-Vlaanderen. Al zeggen we het zelf, ook dit jaar was het Ouderplatform weer een sfeervol en interessant gebeuren waar we heel wat ervaren rotten in het ouderverenigingsvak konden verwelkomen.

De themagroep **KENNEN EN KUNNEN IN DE KLAS...** hebben we helaas wegens te weinig geïnteresseerden moeten aflassen. Maar de opkomst voor de andere twee themagroepen **SAMEN SCHOOL MAKEN** en **OUDERS WERVEN OUDERS** was dan ook overweldigend!

Ik zou van dit boekje willen gebruik maken om alle vrijwilligers van de stuurgroep Oost-Vlaanderen te danken voor hun enthousiasme en steun. Speciale dank gaat naar de bevallige verslaggevers van dienst: *Geert, Ann, Luc en Peter*. Ook onze traiteur van dienst *Marc Rouckhout* krijgt bij deze een virtueel bloemetje! *Katelijne Daelman* geef ik mijn oprechte waardering voor haar sprekende getuigenis over participatie op haar school en laat mij natuurlijk ook mijn collega's *Ludo en Saar* niet vergeten die met hun expertise de themagroep *Ouders werven ouders* hebben ingeleid en begeleid.

ENKELE CIJFERTJES

▪ WIE WAS ER?

Totaal aanwezig: 40
Aanwezigen van secundair onderwijs: 12
Aanwezigen van basisonderwijs: 28
Ontvangen evaluatieformulieren: 25

▪ EVALUATIE

Een grote meerderheid (15) van de aanwezigen was zeer tevreden over de formule van het Ouderplatform. Twee ouders waren eerder niet tevreden over de formule van het ouderplatform omdat het iets te weinig gestructureerd verliep en omdat er nogal wat negatieve klanken naar voren kwamen op vlak van ouderparticipatie in de scholen. Sommigen wensten dat er maar geen einde aan zou komen en willen in de toekomst zelfs een halve dag ervaringen uitwisselen. De onderwerpen werden ook heel goed gesmaakt, maar hier en daar weerklonk een oproep naar totaal nieuwe onderwerpen. Of je nu tevreden of niet tevreden was over het Ouderplatform, iedereen vindt het noodzakelijk om het Ouderplatform volgend jaar opnieuw te organiseren. Redenen genoeg: gaande van de informele contacten en de nieuwe gezichten die je leert kennen

die avond, over de noodzaak van het uitwisselen van interessante ideeën en leren van elkaar, tot het bijna therapeutische effect van deze bijeenkomst (moed krijgen van andere ouderverenigingen om verder te doen, een kleine reflectie van je eigen ouderwerking tot het goede gevoel van we zijn zo slecht nog niet bezig!). Bovendien zou ik met nadruk willen vermelden dat elke ouder (met kinderen of geen kinderen in het basis en secundair onderwijs) altijd welkom blijft op onze vcov-activiteiten!

▪ SUGGESTIES

Er is duidelijk behoefte aan wat uitleg over de **de hervorming van het buitengewoon onderwijs of LEERZORG**. Ik kan jullie nu al de primeur geven dat we volgend schooljaar een Ronde Van Vlaanderen organiseren met in elke provincie een infoavond over dit thema. Hou dus zeker onze website in de gaten, of kom naar de slotavond waar het vormingsaanbod van de VCOV voor 2007-2008 voorgesteld zal worden.

De omschakeling van basisonderwijs naar secundair onderwijs blijkt ook een thema te zijn die wat meer aandacht verdient.

Verder werd ook de suggestie gedaan om ook de directie uit te nodigen en om aan de hand van een getuigenis van positieve samenwerking en concrete voorbeelden het thema meer te kaderen.

THEMAGROEP SAMEN SCHOOL MAKEN: participatie in de praktijk

Begeleiding en verslag: Linde Brewaeyts en Peter Stofferis en Ann De Soete

Na de theorie (het participatiedecreet) nu de praktijk. Op welke manier vult jouw ouderraad de participatie concreet in. Hoe reageert de school hierop? Spreken school en ouderraad dezelfde taal? Welke thema's kunnen wel en welke zeker niet besproken worden? En hoe groot is de invloed nu van de ouderraad op het beleid van de school?

Korte inleiding van Linde over het participatiedecreet, de omschakeling van oudercomité naar ouderraad en nu participatie in de praktijk. (meer uitleg vind je in onze infomap Participeren: samen gaan we de uitdaging aan! Op vraag te bekomen bij Linde).

GETUIGENIS KATELIJNE DAELMAN

Kateljne Daelman is voorzitter van de Basisschool Sint Kornelius Horebeke, en haar oudervereniging werd genomineerd als oudervereniging van het jaar 2006 met hun cultureel project "poppen- en figurentheater".

In het verleden was er door de kleinschaligheid van de school (maar 24 kinderen) enkel een vriendenkring op school. Deze vriendengroep had geen dagelijks bestuur, maar organiseerde wel het één en het ander zoals vb eetfestijn waar er 200 aanwezigen waren. De school was sterk gefocust op overleven en de ouders stelden dan ook alles in het werk om de school open en leefbaar te houden.

Een aantal jaren geleden kwamen weer nieuwe leerlingen bij vanuit oa methodescholen uit het Gentse, en die ouders hadden veel frisse ideeën en waren meer beschikbaar. Doordat de school niet meer in gevaar was, bleven de ouders weg. De vriendenkring dreigde te verdwijnen en daarom besloten de ouders een ouderraad op te richten. Vandaag telt deze ouderraad 9 leden.

De communicatie binnen de ouderraad en naar alle ouders van de school verloopt via mail, omdat de ervaring leerde dat briefjes dikwijls in de boekentassen van de kinderen bleven zitten. Ook werd een uithangbord opgehangen aan de schoolmuur en aan de kinderopvang, zodat de ouders toch worden geïnformeerd over wat er op school reilt en zeilt.

Tot voor kort was er ook geen schoolraad op school, ondanks het feit dat elke school sinds april 2004 verplicht is om een schoolraad op te richten! Omdat er zich een wijziging opdrong van de schooluren, heeft het schoolbestuur dan toch een schoolraad opgericht. De schoolraad heeft sindsdien 1 keer vergaderd over de profilering van een nieuwe directeur. Je kan dus stellen dat de werking van de schoolraad mank loopt!

VRAAG: Indien het om het overleven van de school gaat worden de ouders aangesproken. Eenmaal deze nood er niet meer is dan zijn de ouders niet meer gewenst op de school?

ANTWOORD: Toch niet: als de nood hoog is dan springen de ouders vanzelf bij. Dit is niet op expliciete vraag van de school.

Wat hier uit te leren valt, is dat de participatie op een laag niveau zit, omdat er geen goedwerkende schoolraad aanwezig is. De ouderraad kan voorstellen formuleren naar directie of schoolteam, maar zonder schoolraad kan je geen druk uitoefenen op het beleid van de school. Het enige wat de ouderraad als drukmiddel kan gebruiken zijn de financiën of het geld die ze in het laatje brengen.

De rol en het belang van de schoolraad mag je echter niet onderschatten:

- Het participatiedecreet legt het schoolbestuur een aantal verplichte thema's op waarover de schoolraad advies moet geven of overleg moet plegen.
- Wanneer het schoolbestuur zich niet aan deze decretale verplichtingen houdt, dan kan er een geschillencommissie opgericht worden en kan er klacht ingediend worden bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur.

ERVARINGSUITWISSELING, enkele reflecties over participatie bij de verschillende aanwezigen...

- SR¹ en OR zijn pas opgericht en kende een moeilijke start door slechte communicatie. Maar de nieuwe OR is er wel gekomen op vraag van directie en ondertussen hebben we geleerd dat een goede communicatie alleen maar kans heeft door duidelijke afspraken te maken.
- Eerst kenden we een kwakkelend OC waar de participatie mank liep: de inrichtende macht voerde een herstructurering van de scholen door zonder kennisgeving/raadpleging van SR, OR, schoolteam. Nu verloopt participatie op correcte manier met respect voor de verschillende ideeën en gedachten
- Schoolcultuur verschilt per vestiging en men moet de eigenheid van de school dan ook respecteren en duidelijke afspraken maken.
- Communicatie met schoolbestuur over beleid, visie en acties naar allochtone ouders. Betrachting om de allochtone ouders mee te nemen in het participeren om binnen SR en OR iedereen te kunnen betrekken
- De debatavond over drugs georganiseerd door de OR, werd eerst niet positief onthaald door de school, maar door zich te laten gelden bij directie en schoolteam hebben we dit toch kunnen laten doorgaan. De vergaderingen van de OR verlopen in open geest en er is een evolutie merkbaar. Het kernteam bereidt de vergaderingen van de OR voor en ondersteunt ook de voorzitter. De

¹ SR staat voor schoolraad, OR staat voor ouderraad, OC staat voor oudercomité

samenwerking met directie en school verloopt vlot door duidelijke afspraken, de afbakening van grenzen en door niks te forceren.

- Angst van de directie voor de ouders blijkt groot te zijn. Daarom wordt er voorgesteld om ook de directies uit te nodigen op het ouderplatform zodat ze van andere scholen kunnen leren wat echte participatie inhoudt. Eén directeur gaf op dit Ouderplatform al het goede voorbeeld!
- De directie is bij ons altijd aanwezig en steeds geïnteresseerd. De OR stelt zelf agendapunten op, maar de OR en het schoolteam zijn echt vrienden van elkaar. Dit resulteert in een goede samenwerking met school waar ook de communicatie beter van wordt.
- Een pannenkoekenslag zorgt voor de eerste en noodzakelijk stap naar participatie.

CONCLUSIE

Participatie begint met wederzijds respect en vertrouwen tussen school en ouders. Daarnaast zijn ook duidelijke afspraken en afbakening van de grenzen van zowel de school als de ouders onontbeerlijk om een participatief klimaat te stimuleren.

Ouderparticipatie bestaat volgens de VCOV uit:

1. **Meedoen** (bv meehelpen aan pannenkoekenslag),
2. **Meeweten** (enerzijds geef je informatie over je kind aan de school, anderzijds geeft de directie informatie over de werking en het beleid van de school denken)
3. **Meedenken** (bv over het pestprobleem, activiteiten van de school)
4. **Meebeslissen** (bv samen met de school het fruitproject op school vorm geven)

THEMAGROEP OUDERS WERVEN OUDERS

Doe je mee?

Begeleiding en verslag: Ludo Claes, Saar Decoutere en Luc Bauwens, Geert Watteyn

Hoe motiveer je ouders om naar de school te komen, om deel te nemen aan infoavonden, om te participeren in de ouderraad, om zich te engageren in de school? Hoe bereik je alle ouders van de school? Welke communicatie moet je gebruiken om ook de allochtone, kansarme, drukbezette, gescheiden ouders te bereiken? Hoe hou je de ouders gemotiveerd, begeistert?

De powerpointpresentatie met de inleiding van Ludo Claes vind je op volgende link:
http://www.vcov.be/webapps/komplete/index.php?KTURL=mod_page.html&page=366

BASIS

Het aantal actieve leden van de oudervereniging t.o.v. het totaal aantal leerlingen, verschilt tussen de verschillende scholen. Dit varieert tussen de 2,5% en de 10%. Naast de actieve leden, kunnen de ouderverenigingen meestal wel nog een beroep doen op helpende handen. Het typeert wel de basisscholen dat een oudervereniging meestal actief is in het werven van fondsen. Dit gebeurt op allerlei manieren, maar meestal zijn er toch vele werkende handen nodig op het moment zelf. Deze fondsen worden dan gebruikt om allerlei verfraaiingswerken te doen in en rond de school en voor de aankoop van educatief materiaal voor de school.

Iedereen ervaart wel dezelfde problematiek als het gaat over het zoeken en motiveren van nieuwe actieve ouders. Wie wil tijd en energie vrijmaken om actief mee te helpen bouwen aan de school. Mensen met ervaring in zowel BO² als SO, ervaren een vrij groot verschil van betrokkenheid. Ouders met kinderen in het BO zijn meestal veel dichter betrokken bij het schoolgebeuren. Men brengt kinderen naar school, gaat ze terug afhalen. Kinderen doen samen gemeenschappelijke naschoolse activiteiten en ook daar ontmoeten ouders elkaar. Het wordt een nieuwe vriendenkring, met een grotere betrokkenheid als gevolg. Met een grotere kans op engagement. Toch blijft het elk jaar opnieuw een ernstige opgave van de bestaande oudervereniging om de uittrekkende leden te vervangen.

De aanwezigen zijn zich zeker bewust van de noodzaak van nieuw bloed. Ook de noodzaak om bepaalde activiteiten te herhalen of eventueel te vervangen door nieuwe ideeën. De communicatie hierbij is van groot belang. Mensen informeren en betrekken bij alles wat gebeurt op school, helpt om ouders te motiveren om zich mee in te zetten in de school. Belangrijk is om mensen de draagkracht van de vrijwillige ouders niet te overschrijden. Iedereen moet de kans krijgen om zich in te zetten volgens zijn mogelijkheden. Dit geeft de minste kans op afhaken, doch eerder op groeien en grotere engagementen.

² BO= basisonderwijs; SO= secundair onderwijs

Tenslotte moet de oudervereniging zich ook genoeg profileren. Ze moet het gezicht zijn van alle ouders van de school en representatief zijn voor alle ouders van de school. Ouders moeten weten wie ze kunnen contacteren en op welke manier de leden van de oudervereniging bereikbaar zijn.

SECUNDAIR

Terminologie

Gezien de terminologie, van school tot school wel eens durft te verschillen als het over 'de ouders op school' gaat, spreken we hier eenvoudigheidshalve in regel over 'oudervereniging'. Hiermee kan bedoeld zijn 'de oudervereniging', de groep 'helpende handen' (of misschien wel het wat oubollige 'feestcomité'), het 'oudercomité', de 'ouderraad', etc.

Dit belet niet dat in deze tekst wel eens de meer specifieke terminologie gebruikt wordt.

Communicatie met de ouders

De school bij uitstek moet een *verstaanbare* communicatie voeren met de ouders van haar leerlingen. Dit is elementair.

Bovendien, de stem van de oudervereniging als partner in de school *moet*

- in de infobrochure van de school:
 - wie is wie in de oudervereniging, al of niet met coördinaten?
 - ...
- in het schoolblad aanwezig zijn: 'Ouderraad aan het woord!' is een obligate rubriek in het schoolblad! Hierbij moet 'alles' bespreekbaar kunnen gemaakt worden.

Een mogelijk beperking van deze formule kán zijn dat door de té lage frequentie van verschijnen, hetzij door het verschijnen té lang na het afsluiten van de redactie, niet kort genoeg op de bal gespeeld kan worden. Dit kan ondervangen worden door een eigen berichtenblaadje, nieuwsbrief of dergelijke die verschijnt, hetzij op meer regelmatige basis, hetzij "als 't nodig of dringend" is. Indien de verspreiding ervan gebeurt via de leerlingen, zit de kans erin dat de boodschap de ouders laattijdig of niet bereikt.

Een alternatief wordt geboden door een eigen website van de oudervereniging. 'Eigen' in de letterlijke zin van het woord, zodat men ook voor het beheer van dit ouderweb niet afhankelijk is van de goodwill van de webmaster van het schoolweb b.v., niet in het minst om het up to date te houden.

Een mogelijk nadeel hiervan is dan weer dat de ouders geacht worden over internetmogelijkheden te beschikken en die ook gebruiken. De oudergroep bij wie dit niet het geval is, slinkt evenwel jaar na jaar. Moge het dan zijn dat een eigen web wel geschikt is voor het onderhouden van de communicatie tussen oudervereniging en ouders, het wervend effect ervan moet niet overschat worden.

... en werven van ouders

Ouders werven voor de oudervereniging kan op meerdere momenten gedurende het schooljaar, maar vooral de aanvang van het schooljaar is hierbij een cruciale periode en een weinig discipline hierin om schooljaar na schooljaar de generatie nieuwkomers aan te spreken loont op termijn, vast en zeker.

De manier van aanspreken kan verschillende vormen aannemen, b.v. een infomap met allerlei zoals:

- de presentatie van het ouderverenigingswerk op de school,
- informatie interessant voor ouders (al of niet met betrekking tot de specifieke school),
- manier om als geïnteresseerde ouder uw engagement aan de oudervereniging kenbaar te maken,
- ...,

maar de interessantste en meest 'lonende' manier om ouders aan te spreken bestaat erin 'ze aan te spreken' natuurlijk. En dit kan bij verschillende gelegenheden:

- zoals eerder gezegd bij de aanvang van het schooljaar,
- op oudercontacten waarbij de 'wachtende' ouders door de oudervereniging 'gesoigneerd' worden met:
 - een tasje koffie (kost geen geld),
 - beschikbare informatie (natuurlijk ook over de ouderwerking op de school),
 - en, misschien wel eens een praatvaar, die desgevallend wel wat meer uitleg kan geven bij een en ander als het dan toch over die 'ouders op school' gaat,
- op de open deurdag van de school b.v.
 - NIET ergens in een hoekje gedruimd, wel centraal gepositioneerd,
 - mét de nodige aandachtstrekkingen
 - cartoons m.b.t. ouderengagement,
 - uitpakken met/in de verf zetten van geslaagde acties, verwezenlijkingen,
 - eventueel via een dataprojector,
 - uitvergrootte foto's,
 - ...,
 - én een paar praatgrage leden van de vereniging (de 'PR-afdeling' van de oudervereniging), die geïnteresseerden te woord staan, inspeland op getoonde interesses aan de stand: "Neen meneer/mevrouw, maar binnen onze oudervereniging is er ook een werkgroep ... waarin je ...",
- ter gelegenheid van een 'open vergadering',

- bij allerlei schoolactiviteiten (schoolfeest, sportdag, ...),
- ter gelegenheid van 'de week van de oudervereniging' b.v.,
- ...

Ook hier blijkt enige assertieve presence van de oudervereniging in de school op zijn plaats.

Ouders zijn er trouwens van soorten en je leert ze maar kennen als je ze aanspreekt. Er zijn (potentiële):

- denkers: vergaderingen van de ouderraad, werkgroepen, ...
en doeners: de 'helpende handen' op allerlei festiviteiten en andere activiteiten,
- vaste waarden
en eenmalige medewerkers,
- 'PR-ouders'
en werkers achter de schermen,

maar ook:

- drukbezette ouders,
- eenoudergezinnen,
- kansarme ouders,
- allochtone ouders,
- ...

Elk van hen verdient respect.

Groeiproces

Wel meer hoor je dat het "vroeger anders was" en dat "waar we nu staan" het resultaat is van een groeiproces, iets wat zich heeft afgespeeld op de betreffende school, wel meer dan eens het resultaat van enige assertieve houding van enkele *bewuste* ouders en wel heel vaak na jarenlang hameren op diezelfde nagel.

Opgemerkt wordt, dat dit groeiproces in regel uniek is en moeilijk, zomet onmogelijk te transponeren of te kopiëren is naar een andere school- of oudersituatie op school. Iedere oudervereniging moet zich op zijn eigen manier ontwikkelen hoewel wederzijdse inspiratie evenwel vruchtbaar blijft.

... en continuïteit

De generatiewisseling binnen de oudergeleding van een school gaat bijzonder snel, zeker wanneer je dit vergelijkt met de andere geledingen die binnen een school de dienst uitmaken (directie en leerkrachten b.v.), nog afgezien van hun professionalisme. De periode van recruterende en meespelen door de ouders (ook op bestuursniveau in de ouderraad, maar evengoed in de schoolraad b.v.) is zéér kort. Dit is een permanent (en specifiek) probleem voor de oudergeleding op de school.

Niet in het minst wanneer:

- een would be-oudervereniging nog moet opstarten, "van nul moet vertrekken",
- een eerste graad secundair onderwijs ontbreekt in de school waarbij blijkt dat de ouders met leerlingen van de hogere graden vaak niet meer de grote vragende partij zijn naar engagement in een oudervereniging.

Niettemin ...

komt het voor dat bepaalde directie van de school wel degelijk geïnspireerd werd door de recente wetgeving op de ouder- en schoolraden en vragende partij *is* voor de oprichting van een ouderraad en *kan* het gebeuren dat, ondanks alle initiatief van enkele 'verlichte' ouders om hieraan goed gevolg te geven door o.m. de ouderpopulatie te bevragen naar haar interesses, de respons bedroevend laag blijft ...

De oudervereniging, een afspiegeling van de ouderpopulatie?

Ouders, vooral dan in het basisonderwijs zijn best betrokken bij de school van hun spruit. De stap echter naar ouderparticipatie is hier veelal hoog gemikt (gesteld al dat de school participatiecultuur in haar vaandel draagt, de ouders niet simpelweg als 'pottenkijkers' aanziet) en tot de stap naar permanent engagement in overlegorganen in ouderraad (en schoolraad) komt het soms niet.

Ouderparticipatie lukt wellicht beter in de secundaire scholen, maar blijft in regel beperkt tot de mondigste ouders, de 'happy few' uit de midden- en hogere klasse.

In het bijzonder de afspiegeling van de allochtone ouderpopulatie in de oudervereniging lukt niet. Dit heeft duidelijk meerdere oorzaken, o.m. te zoeken in culturele verschillen als het ontbreken van een 'schoolcultuur' in het gezin (komt ook bij autochtone gezinnen voor), drempels om deel te nemen aan een participatieve schoolcultuur (taal e.a.), ... Naast persoonlijke aanspreking kan samenwerking met socio-culturele organisaties (centra voor basiseducatie, buurthuis, e.d.m.) meehelpen de culturele grenzen te verleggen.

Nog kansarmoede

Kansarmoede bestaat op verschillende terreinen.

Aandacht werd gevraagd voor de langdurig zieken, een categorie van langdurig afwezigen in de klas waar vooralsnog weinig of geen aandacht aan besteed wordt.

We hopen jullie volgend jaar massaal terug te zien, of op donderdag 14 juni 2007 op de slotavond in de Pedic in Gent!

Bedankt voor jullie actieve inbreng